

Arbeidsledighet – ekstraordinær økning av antall lærlingeplasser

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for levekår		22.08.17
Utvalg for teknikk og miljø		24.08.17
Formannskapet		05.09.17

Saksbehandler: Liv Vetås	Arkivsaknr.: 2016/689-18
--------------------------	--------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

- Askøy kommune øker antallet læreplasser i forhold til opprinnelig plan med 6 ekstraordinære plasser fra høsten 2017. Kostnad på inntil kr. 208 000,- dekkes innenfor eksisterende budsjetttramme for 2017. Årlig kostnad på inntil kr. 500 000,- for økningen innarbeides i budsjettet for 2018 og 2019.
- Rådmannen vurderer nærmere hvordan en kan få til enda flere arbeidstreningsplasser for ungdom i kommunen.
- Kommunens gjeldende standard rammevilkår for kontrakter ivaretar behovet for å stille vilkår om leverandørers bruk av lærlinger og tilknytning til lærlingeordning ved gjennomføring av kontrakter.

SAMMENDRAG

Utvalg for levekår og utvalg for teknikk og miljø har bedt rådmannen legge frem sak som sikrer:

1. Økt lærlingeinntak med 5-6 nye lærlingeplasser.
2. Askøy kommune oppretter 8 til 10 praksisplasser.
3. Askøy kommune sine anskaffelsesregler må prioritere å sikre at bedrifter som skal ha oppdrag for kommunen er en opplæringsbedrift som har lærlinger i sin virksomhet.
4. Rådmannen bes om å komme med forslag for gjennomføringen av ovennevnte tiltak, samt fremlegge kostnader ved tiltakene.

En økning i antallet lærlingeplasser kan gjennomføres som en ekstraordinær økning i 2017. Kommunen vil da få 5-6 flere lærlinger enn i dag i 2 år fremover. Det anbefales at de nye plassene opprettes innen helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Landstinget i KS vedtok i 2016 et måltall på 2 lærlinger / 1000 innbygger. For å nå dette måltallet må Askøy kommune ha rundt 58 lærlinger. Med dagens lærlingenivå har Askøy på

årsbasis i snitt 45-50 lærlinger, med andre ord rundt 85% av måltallet. En økning med 5-6 nye læreplasser vil medføre at kommunen oppfyller måltallet i 2018.

Når det gjelder praksisplasser har kommunen god dialog med NAV, og tar i dag løpende inn personer i arbeidstrening. For å få til enda flere språk- og arbeidstreningsplasser i kommunale avdelinger er det i løpet av høsten behov for å se nærmere på hvordan en mest hensiktsmessig organiserer et slikt økt samarbeid mellom Askøy kommune og NAV.

I tilknytning til anskaffelser er kommunen opptatt av å fremme lærlingeordningen. Askøy kommune følger et omfattende regelverk knyttet til offentlige anskaffelser, og kommunens standard kontraktsvilkår inneholder krav til at leverandører skal være opplæringsbedrifter som har lærlinger i sin virksomhet.

Avgjøres av:

Formannskapet

Behandles i følgende utvalg:

Utvalg for levekår og Utvalg for teknikk og miljø

Videre saksgang:

Følges opp av Rådmannen

Saksopplysninger:

Utvalg for levekår har bedt om sak som nevnt i sammendraget i RS 42/17. Utvalg for levekår har bedt om tilsvarende sak i sin RS 110/17.

1. Øke lærlingeinntak med 5-6 nye lærlingeplasser

En økning i antallet lærlingeplasser kan gjennomføres som en ekstraordinær økning i 2017. Kommunen vil da få 5-6 flere lærlinger enn i dag i 2 år fremover.

Ved inntak av nye lærlinger varierer læretid og årlige lønnsutgifter fra lærling til lærling, og mellom de ulike fagene. Kostnadsanslaget under tar utgangspunkt i den vanligste modellen, altså lærlinger som har 2 års læretid.

Tilskudd fra Hordaland Fylkeskommune

Kommunen mottar tilskudd fra fylket for alle lærlinger. Lærlinger med ungdomsrett får basis 1 tilskudd, mens lærlinger som har brukt opp ungdomsretten sin eller er voksne får basis 2 tilskudd. Basis 2 er 25% lavere enn basis 1. Kommunen har flest lærlinger i gruppen som utløser basis 2 tilskudd.

Tilskudd fra KS

Alle kommuner har i år mulighet til å søke om refusjon fra KS for nye ekstraordinære læreplasser som opprettes i 2017. Tilskudd fra KS kan gi merinntekter på 50 % av lønn inkl. arbeidsgiveravgift for de som fullfører innen 30 mnd. Dette er et usikkert tilskudd fordi KS ikke gir tilsagn før etter at det er inngått lærekontrakt. Det er også usikkert fordi det knyttes mot navngitte lærlinger som må fullføre innen tiden. Ved avbrudd i læretid (f.eks. sykdom/permisjon) bortfaller hele tilskuddet. 35% av tilskuddet utbetales etter 1 år og de resterende 65% etter bestått fagprøve. Tilskuddsordningen gjelder så langt kun for nye ekstraordinære læreplasser som opprettes i 2017.

Administrasjon og oppfølging av lærlinger

Som opplæringsbedrift har Askøy kommune både et personalansvar og et ansvar for å administrere, følge opp og veilede den enkelte lærling utfra deres ressurser og opplæringsbehov.

I perioden 2011-2016 var antallet lærlinger i snitt per 1.september på 45 lærlinger. Per 1.september 2017 er dette tallet 55. Fagopplæringen i Askøy (FIA) omfatter en administrativ ressurs i 100% stilling, og økningen i lærlingeantallet er så langt håndtert av denne stillingen. Det er ressurskrevende å rekruttere lærlinger i flere omganger slik det ble gjort i 2016, og ev. vil bli gjort i 2017. Den allerede gjennomførte veksten i antall lærlinger, samt et ekstraordinært inntak av 6 lærlinger i 2017 innebærer en økning i antall lærlinger på nærmere 36 %.

For å opprettholde og ivareta den nødvendige kvaliteten på fagopplæringen vil det ved inntak av flere lærlinger være nødvendig å øke omfanget av administrative ressurser knyttet til Fagopplæringen i Askøy (FIA) med 20% stilling.

Kostnad

Lønn med sosiale utgifter utgjør p.t. i snitt kr. 385 000,- pr lærling fordelt på læretiden. Dette utbetales i Askøy kommune etter følgende modell: 12 mnd. 35%, 6 mnd. 50%, 6 mnd. 80%.

Tabellen under viser utgifter ved en ekstraordinær økning på 6 læreplasser i 2017, og kostnadene frem til de er ferdige i 2019.

Lære-løp 2 år	Samlet Kostnad for inntak av 6 nye lærlinger i 2017	Kostnad til 6 lærlinger etter basistilskuddet fra fylket er trukket fra	Adm/ oppfølging: 20 % stilling: For hhv 6,12 og 6 mnd	Samlet lønns-kostnad	Evt tilskudd fra KS for 6 lærlinger 192 500/lærling 35% etter 1 år 65% etter fullført læreløp.	Samlet kostnad for 6 ekstra lærlinger i 2017 ved evt tilskudd fra KS
2017	336 876	148 396	60.000	208 396,-	0	208 396,-
2018	952 872	575 892	120.000	695 892,-	403 200	292 692,-
2019	1 020 252	831 762	60.000	891 762,-	750 750	141 012,-

Aktuelle lærefag / kapasitet i avdelingene

Det var klart flest søkere til læreplasser i helsearbeiderfaget i 2017 (47 av 129 søkere). KS presiserer at det er et spesielt stort behov for arbeidskraft innenfor dette feltet. Det vil derfor være naturlig at de fleste av de nye lærlingene tas inn i helsearbeiderfaget.

Videre kan det være naturlig å ta inn noen i barne- og ungdomsarbeiderfaget fordi det her er flest enheter/avdelinger å fordele lærlingene på.

2. Askøy kommune oppretter 8 til 10 praksisplasser.

Askøy kommune har til enhver tid inne personer i arbeidstrening på ulike avdelinger i kommunen. Målgruppen for arbeidstrening er både ungdom, flyktninger, langtidsledige og sykmeldte. Antallet som er i arbeidstrening varierer ut fra NAV sitt behov, og de kommunale avdelingene sin kapasitet og mulighet til å ta imot. Når NAV har en sammensetning av de ledige som gir økt behov for arbeidstrening for ungdom, har kommunen praksis for å prioritere denne gruppen.

Kommunen har god dialog med NAV, og tar i dag løpende inn personer i arbeidstrening. For å få til enda flere språk- og arbeidstreningss plasser i kommunale avdelinger er det i løpet av høsten behov for å se nærmere på hvordan en mest hensiktsmessig organiserer et slikt økt samarbeid mellom Askøy kommune og NAV. Her må behovet knyttet til ulike brukergrupper som ungdom, flyktninger, langtidsledige og sykmeldte sees i sammenheng, samt de kommunale avdelingenes kapasitet og mulighet vurderes.

3. Askøy kommune sine anskaffelsesregler må prioritere å sikre at bedrifter som skal ha oppdrag for kommunen er en opplæringsbedrift som har lærlinger i sin virksomhet.

Askøy kommune følger et omfattende regelverk knyttet til offentlige anskaffelser, og kommunens standard kontraktvilkår inneholder krav til at leverandører skal være opplæringsbedrifter som har lærlinger i sin virksomhet.

I kommunens standard rammeavtaler for håndverkstjenester og for bygg- og anleggskontrakter stilles det krav om at leverandøren skal sørge for at det ved gjennomføring av kontrakten benyttes lærlinger, og at leverandøren skal være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingeordning. Det stilles i avtalene også krav om at leverandøren skal dokumentere oppfyllelse av bruk av lærlinger.

Snarest mulig etter inngåelse av kontrakt skal leverandøren levere oppdragsgiver en plan for den konkrete bruken av lærlinger ved utførelsen av oppdragene. Leverandøren skal samtidig også dokumentere tilknytning til relevant offentlig godkjent lærlingeordning. Planen for bruk av lærlinger skal godkjennes av oppdragsgiver.

Oppdragsgiver kan i henhold til kontrakten også når som helst i løpet av kontraktperioden be om dokumentasjon på at kravene til bruk av lærlinger og tilknytning til en offentlig godkjent lærlingeordning er oppfylt.

Vurdering:

Økt lærlingeinntak med 5-6 nye lærlinge plasser:

Askøy kommune vil før et eventuelt ekstraordinært lærlingeinntak ha 55 lærlinger per 01.09.17. Disse fordeler seg på henholdsvis 31 innen helsearbeiderfaget, 14 innen barne- og ungdomsarbeiderfaget, 3 feier lærlinger, 3 innen kontor/administrasjon, 3 innen IKT-service, og 1 innen byggdrifterfaget. Antallet varierer over tid, avhengig av når lærlinger starter opp og avslutter læretiden sin. I september vil antallet alltid være på det høyeste i løpet av et år, fordi det da både er mange nye og en del som skal avslutte læretiden i løpet av høsten.

Landstinget i KS vedtok i 2016 et måltall på 2 lærlinger / 1000 innbygger. For å nå dette måltallet må Askøy kommune ha rundt 58 lærlinger. Med dagens lærlingenivå har Askøy på årsbasis i snitt 45-50 lærlinger, med andre ord rundt 85% av måltallet. En økning med 5-6 nye læreplasser vil medføre at kommunen oppfyller måltallet i 2018.

Kommunesektoren står overfor store utfordringer når det gjelder tilgang på arbeidskraft og er en viktig arena for fagutdanning, (ref. KS sitt B-rundskriv nr. B/2-2017). Å ta inn lærlinger er et samfunnsansvar og bidrar til å utdanne kvalifiserte fagarbeidere for dagens og morgendagens samfunn. Kommunen sikres en god mulighet for fremtidig rekruttering av etterspurt fagkompetanse, og lærlingene bidrar både med verdiskapning, fersk kunnskap og nye måter å se ting på.

Folkehelseperspektiv:

Utdanning og jobb er viktige faktorer i et folkehelseperspektiv.

Fra Folkehelseoversikt 2016 Askøy

2.7 Utdanning og utdanningsnivå

I folkehelsesammenheng er det veldokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og helse: "Utdanning og helse henger nøye sammen. Utdanningen er utgangspunktet for, og medvirkende til, en rekke prosesser som bidrar til å produsere helse utover i det voksne livsløpet (...) utdanningen (...) bestemmer hvilke helsebelastende eller helsefremmende forhold personene utsettes for. I tillegg bidrar utdanning i utviklingen av psykologiske ressurser, som igjen påvirker individets mulighet for helse. Sagt litt enklere: læring gir mestring, mestring gir helse (Utdanning og helseulikheter, problemstillinger og forskningsfunn, IS 1573, Helsedirektoratet, 2008).

Økonomi:

Økonomi er omtalt under punktet Saksopplysninger.

Kostnad på inntil kr. 208 000,- søkes dekket innenfor eksisterende budsjetttramme for 2017 og noe tilskuddsmidler fra fylkesmannen som kan brukes til formålet.

Siden det er en del usikkerhet heftet med tilskuddet fra KS, må det i budsjettsammenheng tas høyde for at kommunen ikke får hele tilskuddet. Rådmannen anbefaler derfor at det budsjetteres med en årlig kostnad på inntil kr. 500 000,- for økningen. Kostnaden må innarbeides i budsjettet for 2018 og 2019. Ved fullt tilskudd fra KS blir kostnaden vesentlig lavere, men som kostnadsberegningen viser er det også en risiko for at beløpet kan bli høyere..

Dersom den ekstraordinære økningen i 2017 skal videreføres som en fast økning med at det årlig tas inn 6 flere lærlinger enn nåværende faste ramme, vil dette fra 2019 utgjøre en økt fast kostnad på kr. 1 676 000,-. Da er opplæringstilskuddet fra fylkeskommunen trukket fra. En slik fast økning vil i praksis si at Askøy kommune i 2018 og fremover får 12 flere lærlinger enn i dag.

Dette fordi læretiden vanligvis er på 2 år.

Kleppestø, 11. august 2017

Eystein Venneslan
Rådmann

Marit Rinnan
Kommunalsjef